

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОГО ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 280. Джері Сіті, Н. Дж., вівторок, 1-го грудня, 1936.

— VOL. XLIV. No. 280. Jersey City, N. J., Tuesday, December 1, 1936. THREE CENTS

БАГАТО ПІДПРИЄМЦІВ НЕ ВИКОНУЮТЬ ЗАКОНУ ПРО СУСПІЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ВАШИНГТОН. — З різних околиць краю доносять про просто масове невиконання закону про суспільне забезпечення з боку підприємців. обчисленнями Ради Суспільного Забезпечення в самому тільки Брукліні, дільниці Нью-Йорку, число підприємців, що не хочуть виконувати закон, вносить 26,000. У Мангтані не предложили виповнених бланкетів 10% усіх підприємців. Декреті з підприємців вислали до уряду протести проти закону. Сподіваються, що справа скоро опреться о суд.

ДОМАГАЮТЬСЯ ВМІШАННЯ УРЯДУ В СТРАЙКИ.

НЬО-ЙОРК. — Нью-Йорська Рада Промислу відкликлася до секретарки праці, Перкінс, щоб уряд признав страйк моряків національною кризою та приступив урядово до його пологадження. Рада каже, що страйк приносить американському мореплаванству страшні втрати.

ДОВКОЛА МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

БУЕНОС-АЙРЕС (Аргентина). — Секретар стейту Гол порозумів з представниками південно-американської Мирової Конференції, та прийшов з ними до рішення, щоб на конференції не порушували справи провінції Чако, за котру б'ються Болівія й Парагвай. Президент Рузвельт приїжджає до Буенос-Айреса в понеділок. Він думає вертатися до Злучених Держав літаком.

БУНТ ВІЙСЬКА В ЕКВАДОРІ.

ГВАЯКВІЛЬ (Еквадор). — Тут збунтувався один полк артилерії та став обстрілювати палату президента-диктатора в Кіто. Вірні війська оборонили палату й здмушили повстання. Уряд каже, що революційний зрив мав комуністичний характер.

ЗЕМЛЕТРУСИ В САЛЬВАДОРІ.

САН САЛЬВАДОР. — Цей край терпить від останнього четверга від постійних потрясень землі. Найсильніші потрясіння далися чути в повіті Ля Пас. У Сан Вісенте землетрус порушив багато будинків і одну церкву. Мешканці втікають з домів та таборують під голим небом.

РОБІТНИЧІ ЮНІ ДОМАГАЮТЬСЯ УЧАСТИ В ДОБРОБУТІ.

ВАШИНГТОН. — Американська Федерация Праці каже в своїй американській місячній звіті за стану бізнесу, що американський бізнес переживає тепер період великого оживлення. Декреті підприємства оголосили найвищі дивіденди в своїй історії. Федерация Праці домагається від підприємств підвищення робітничих зарплат.

СКІЛЬКИ КОШТУВАЛА ВИБОРЧА КАМПАНІЯ?

ВАШИНГТОН. — Роберт Л. Джеферіс, секретар спеціального стейтвого комітету для розсліду виборчих витраток, подає, що цього річкі осінні вибори коштували 13 мільонів доларів.

Були це, на його думку, найдорожчі вибори в американській історії. Републіканська Партия видала 7 мільонів 400 тисяч доларів, Демократична Партия — 3 мільони 400 тисяч доларів. Менші партії теж видали розмірно немалі суми.

ВІД ЧОГО КРОВ БІХНЕ.

БЕРКЛІ (Каліфорнія). — Біохемічний Відділ Каліфорнійського університету подає до публічного відома свої розсліди над заціплюванням крові. Розсліди показали, що крім досі відомих складників, від котрих залежить стинання крові в рані, кров висить мати ще інші складники, досі невідомі, бо в деяких недугах кров має всі відомі складники, а всетаки не стинається.

ПРИЗНАВСЯ ДО БІВСТВА ПО 35 РОКАХ.

БИЛВІЛ (Ілінойс). — Місцева поліція каже, що 64-літній Чарлз Кер признався шмаговський поліції, що це він убив свого 14-літнього брата Генрі Кер в 1901-шій році. Кер, як каже поліція, посварився з своїм братом, котрий закидав йому, що він навів на родину студ. У сварці Чарлз Кер ударив Генрі по голові гребнем. Чарлз Кер у страху схопив тіло брата й кинув його в цистерну. Тіло знайдено аж по 11 місяцях. Між свідками був переслуханий і Чарлз Кер. Присяжні судового лікаря признали, що причиною смерті було припадкове утоплення. Оноді Чарлз Кер п'якалічвся підчас упадку. Йому дали першу поміч на поліційній стації. На другий день Кер прийшов знову на стацію й признався поліції до свого вчинку зперед 35 літ.

РОЗСЛІДИ НАД НЕДУГОЮ РАКА.

На осінніх зборах Американського Філософського Товариства в Філадельфії прочитав д-р Кларенс Лейтл, директор лабораторій для студій над раком у Бар Гарборі, в стейті Мейн, реферат про свої розсліди над цю недугу, з котрих виходить, що не всі роди рака однаково переносяться через оділення. Вчений теж доглянув великі ріжниці в причинах розстання недуги рака. Він розвіяв лід тими оглядами з одного боку рака груди, а з другого боку всі інші роди рака.

ЧЕХИ ПРОЗРІВАЮТЬ.

Орган чеських аграрників „Вільних“ містить низку ревілейційних даних про розміри комуністичної пропаганди в Чехословаччині. Від 1. січня ц. р. понад 100 советських делегатів відвідали промислові заведення в ЧСР; „Венков“ підозрає, що ці делегати приїздили передусім для господарської шпіонажі. Від початку цього року 2,000 чехів, у тому 500 учителів, їздили до СССР. „Венков“ запитує, які наслідки матимуть ці поїздки для виховання чеської молоді та для нації й держави. Коли Югославія й Румунія уміють оборонятися перед большевицькою небезпекою, то тим більше Чехословаччина повинна собі цей обов'язок освідити. Боротьба з большевизмом — кінчить „Венков“ — є обов'язком Малої Антанти.

НЕ ВІЛЬНО ТАНЦЮВАТИ ПРИ ЗВУКАХ ВІЙСЬКОВИХ МАРШІВ.

В Австрії поліція заборонила публично танцювати при звуках військових маршів. На організаторів таких танців будуть накладати кари.

НЕЗАМКНЕНА РАМПА.

На залізничному перестанку коло Тчеве (Польща) трапилася жахлива катастрофа. Селіжник Клепньовський їхав з жінкою й дітьми на возі з вугля. Переїжджаючи через залізничний шлях, віз з Клепньовським поїздом під особовий поїзд. Жінка й трое дітей згинували на місці. Клепньовський зміг ще останньою хвилиною вискочити з воза й урятувати життя. Вину за цю катастрофу несе залізничний дорожник. Він не замінив рампи на переїзді.

ОСЛІПЛИ ВІД ДЕНАТУРКИ.

Окружний суд у Перемислі розглядає справу, що є сумним доказом розпиття нашого села. Тому кілька місяців відбувалося в Василі Манюрі й Миколи Ващури в Склі, повіті Яворів, весілля їх дітей. Підчас прийняття гостей у афіну горілку, заправлену денатуратом. Гості попилися. Другого дня один з них, Мих. Свобода, помер по жахливих болях, а дві молоді осліпи, А. Коляк і Л. Мотиль, осліпи. Поліція арештувала господарів. Тепер їх судять. По переслуханні обвинувачених уже на салу двох молодих, уже темних хлопців. Розправу ведуть далі.

ПОМЕР ВИЗНАЧНИЙ ГРОМАДЯНИН І СОЮЗОВЕЦЬ МИКОЛА РОСОЛОВИЧ.

3. Філадельфії подають, що помер на запалення легенів Микола Росолович, перший народний організатор філадельфійської української громади. Похорон відбудеться в 9. годині ранку, в середу, 2. грудня 1936, з Української Галі при вул. Норт Френклин.

Покійний Микола Росолович родився 1. січня 1883 р. Походив з Копичинців, повіт Густин, Західна Україна. В краю скінчив торговельну школу, а прибувши до Америки, переїхав у стейт Іллінойс, де працював на фабриці. Микола Росолович брав активну участь у громадській житті. Донедавна в останніх роках хвороба не дозволила йому на давно активність.

Покійний вступив до У. Н. Союзу в 1908 р. І завжди був ширим його прихильником. В 1917 р. був вибраний консульським головним контролером У. Н. Союзу. Належає до братства св. Володимира, від 105 У. Н. Союзу. Покійний оставив жінку й трое дітей. Одна дочка є відомою п'яністкою (пані Катерина Дубак), а син Іван є відомим картопником, якого праці були теж помішувані й у „Юкранієн Вікл“.

П'ЮТЬ АЛЬКОГОЛЬ, БО ЛЕГКО ЙОГО ДІСТАТИ.

Спиртний монопол розпродав цими днями розпродаж горілки й спирту малими пляшечками по 1/10 літра. Це спричинило велике збільшення п'янства між населенням. Надмірне спожиття алкоголю викликало затривожнення провідних кругів громадянства. Поліція також протестує. Повітова Рада в Новому Торзі рішила одногослоно звернутися до компетентних властей з проханням, щоб на протесті Підгалля заборонили продавати виробі спиртного монополу в менших начинках, як по пів літра.

ДИК У МІСТІ.

До Ченстохови надбіг у великий дик. Він був довгий 1 м., а високий 60 см. На дика муніципальні почали стріляти. Робітники кинулися на нього з вилами, а один віддав до нього чотири стріли. Вікні дика упали на землю. Його добили.

СЕНЗАЦІЙНА АФЕРА У БРОШНЕВІ.

Дня 3. листопада ц. р. приїхала до Брошнєва комісія дирекції державних лісів з Львова на люстрацію державного тартаку. Годину пізніше застрівився у своему кабінеті директор тартаку, Віл. Слідство виявило великі зловживання. Шкоди державного скарбу сягають кількадесят тисяч злотих. Поліція арештувала керівників тартаку Прошка і Шіха та інших і Фермана Клігера з Львова, заступника великих фірм. Зловживання зводилися до того, що підприємці платили за дерево низької кляси, а доставали деревний матеріал вищої кляси.

ГРАБІЖНИЦЬКИЙ НАПАД НА КУПЦЯ.

В Заліцях, повіт Зборів, відбувається що тижня в понеділок ярмарок. На купців, що вертаються опісля з торгу, були не раз грабіжницькі напади, тому тепер купці їдуть звичайно більшими групами. Купець з Тернополя Б. Зельцер відбився від компанії й залишився зі своїм возом, яким він возив товари, позад. Тут і напали на нього три опришки та зачали грабити. Два забрали товари, а третью схопив Зельцер. Зельцер зміг грабіжника придержати, аж прибула поліція. Опришок, розуміється, виривався. Між іншим пробив Зельцерові ножем руку. Виявилось, що це Лабій з Залозень. Він і видав своїх товаришів: Яблонського і Стельмаха. Їх арештували, а товар звернули Зельцерові.

ДВА РОКИ ВІЗНИЦЬ ЗА ПРОДАЖ ЗІПСУТОГО М'ЯСА.

Окружний суд в Острові на виїзній сесії в Остшешові (в Познанщині) засудив ріжника В. Адамського з Остшешова на 2 роки в'язниці, на гривню 1,000 зл., втрату права вести ріжництво 5 літ, втрату громадянських прав на 3 роки, а також на заплату судових коштів і коштів за контролю його м'яса. Адамський набував безрого й корови, які вбивав у продажню, а м'ясо вживав до виробів без санітарного розгляду. М. ін. він набув здохлу свинку за 5 зл., гірші частини розікнав, а решту живих на виробі. Набув також корову за 35 зл., хоч корова мала болячки на нутрощах. М'ясо з цієї корови Адамський продав цесументам. В робітні Адамського знайшли багато зіпсутого м'яса з білими хробаками.

12 НОВИХ ШИБІВ У ДРОГОБИЧИНІ.

Цього річкі геологічні розшуки дали дуже багаті висліди щодо винаходу нових джерел нафти. В Дрогобищині надрапили на багаті джерела нафти в громадах Чорна і Ляпів. В цих місцевостях почали вже вертати 12 нових шибів.

КИТАЙЦІ ВЖЕ НЕ ІДЯТЬ РИЖУ ПАЛОЧКАМИ.

Вони йдуть уже вилами, як європейці. Доказом зміни цього значає те, що найбільша фабрика палочок до імі в Гонг-Конг проголосила невиплатність.

ЗБРОЯТЬСЯ НА ВСІ БОКИ, БО НЕБЕЗПЕКА ВІЙНИ ВЕЛИКА

МОСКВА. — Комісар заграничних справ Литвінов заявив, що союз приязні між Італією, Німеччиною й Японією союз приязні є нічим іншим, а тільки військовим союзом, зверненим не так проти комунізму, як проти Росії. Він твердить, що тим союзом обидві держави тільки прикривають свої властиві пляни, а це є наступ на Совети. Італія йде про те, щоб затвердити фашизм та недопустити до цього, щоб большевики станули твердою ногою в Іспанії. Німеччина зазіхає на Україну, а Японія хоче територіального поширення на Сибірі. Та все те, говорив Литвінов, не матиме доспіху. Бо Совети, казав він далі, є вже сьогодні найбільшою мілітарною силою на світі, а тепер ще доложать усіх сил, щоб стати ще сильнішими. Важне особливо те, що вони мають найсильнішу повітряну флотію, і то як на європейському континенті так і в Азії.

ЛОНДОН. — Англія ставить справу так, що теперішнє напруження в Європі може кожної хвилини довести до вибуху війни. Тому вся її увага звернена тепер на збільшення зброю. Виробляють нові пляни засоблення Англії поживою на час одного року. Це теж зроблено на те, щоб бути незалежною в часі війни від довозу поживи з інших країв, що могло би бути тепер унеможливлене ворожими літаками і підводними суднами.

ПАРИЖ. — Прем'єр Блюм заявив, що Франція є готова до війни і не боїться нікого, як на морі так і на суші й у повітрі.

БЕРЛІН. — Звизають німців істи менше товщів. Заощаджені тим чином гроші треба вживати на зброєння. Так каже уряд.

ТОКІО (Японія). — Воєнне міністерство заявило, що Японія мусить у короткому часі поставити таку армію, яка щодо величини і сили рівнялася б найкращій армії світу. Це, каже японський уряд, потрібне для захисту японських інтересів у Росії й Китаєм.

І КИТАЙ ГОТОВ ДО ВІЙНИ.

НАНКІНГ (Китай). — Нанкінський уряд Китаю остерігає Японію, що він підстерігає неї війною, якщо вона далі буде загарбувати китайські землі та мішатися до внутрішніх справ Китаю, себто до китайських карних експедицій, звернених проти нацистів з Монголії й Манчука, що нарушують китайську територію.

ПРОТИ ПАЦИФІЗМУ ЗА ВСЯКУ ЦІНУ.

ЛОНДОН. — Архиепископ, кентенберський і йоркський, заявили проти безоглядного пацифізму. Вони виступили проти війн заборочних, але підкреслюють, що мусить зійти така обставина, коли стає обов'язком християнина брати участь у війні. Таке вони відповіли групі духовників, що відомі як країні пацифісти. Вони теж заявили, що це є помилково проповідувати крайній пацифізм і опиратися при тим на євангеліє нового завіту. Це є нерозумінням євангелія, казали єпископи. І тому, казали вони далі, коли держава зарядить вербунок до армії й вимагатиме від молодих хлопців посвятити, треба їй повинуватися.

ЛІВІ НАТИСКАЮТЬ НА ПОВСТАНЦІВ.

МАДРИД. — Поправдані повстанці держаться незалежно в боротьбі з опануванням країни, але на інших місцях їм не йде так добре. Ліві нішли наступом на ріжних фронтах і з ріжних сторін доносять про їхні успіхи.

АВСТРАЛІЯ МАТИМЕ СВОЇ ОКРЕМІ ПОСОЛЬСТВА.

КЕНБЕРА (Австралія). — Австралія рішилася піти за Канадою й Ірландією і повисилати до держав свої окремі дипломатичні представництва. Першого свого посла вишле до Злучених Держав.

НЕ ХОЧУТЬ ВАРТИ.

БУДАПЕШТ (Угорщина). — Сотки мадярських господарів перестали варити. Кажуть, що це не осподується. І тому шкода часу і труду на варіння, коли можна дістати добру їжу з ресторанів і за дешеву ціну. І ось таким чином розвивається новий бізнес у Будапешті. В обідню чи вечірню пору молоді хлопці відвідують на бічких приватні домів зі списком страв, а господині вибирають їжу для цілої родини, яку хлопці негайно привозять у бляшанках.

НАЦІСТИ ДОПУСКАЮТЬ СОЦІЯЛІСТІВ.

ДАНЦІГ. — Незабаром зійдеться на нараді данцігський сойм, у яким нацисти мають більшість. Було говорено передше, що нацисти не допустять до сойму соціалістичних послів на тій підставі, що соціалістична партія розв'язана. Та тепер нацисти попустили і вже згодилися і на приєднання соціалістів у сойм.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1898

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of U. S. Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає.

Час. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016.
4-0807.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯКИМ ПРАВОМ?

Розкритися телеграми з Москви про знамениту відповідь, що, мовляв, її дав большевицький уряд нацистичному уряду Німеччини за його посягання на Україну.

Притокою до цієї демонстрації в Москві була демонстрація на нацистичному партійному святі в Нирнбергу, на котрому Гітлер говорив про Україну. На нагоду для відповіді Гітлерові большевицькі вибрали собі конгрес советів у Москві, на котрому між іншим нібито ухвалювали демократичну конституцію для Росії. Серед демонстрацій — кажуть телеграми — найбільшою сенсацією була промова П. Любченка, „українського прем'єра“ й „огненного голови української делегації на конгрес советів“.

Він протестував проти посягань Німеччини на Україну. Він вимагував кулаком у сторону Німеччини, кажучи, що український нарід готов боронити соціалістичної республіки збройною силою, забуваючи вигідно про те, що український нарід під большевицькою владою обеззброєний, та промовчує те, що обеззброїв його кряз советський уряд, та що якби так український нарід був свобідний говорити про свою долю, то пани Любченки не мали би права ні можності говорити щонебудь в імені українського народу.

Він чув певно самий, що український нарід під большевицькою владою не має основи дуже там боронитися перед німецьким наїздом, як довго в краю панують московські наїзники, і тому пан Любченко став розмалювати українцям під Москвою, які то вони шавливі в порівнянні з українцями під Польщею. Дивіться, говорив він, яка там нужда, неграмотність і визиск. Думав певно, що як українці під Москвою почують, як тяжко терплять українці під Польщею, то їм стане легше та вони стануть більше любити „свою владу“, — практика, якої вживають і польські окупанти.

Завершенням цього цілого абсурду була заява, що український нарід буде боронити соціалістичної республіки збройною силою, а як фашистська армія важиться зближитися до советського Союзу, то советська армія під Ворошиловом дасть їй страшну відправу. Тут зібраний власне цільний сенс цієї промови. Український нарід має боронити Україну, але що він зброї не має, то має його боронити союзна армія, в котрій служать і українці. Тут сказано ясно: українці в неволі і як хтось посягає по їх землю, вони мають із запалом боротися в армії окупантів проти нових посягань за свою землю.

Таке крутарство большевицьких агентів може промовити тільки до людей з покрученим способом думання. Український нарід буде боронитися проти посягань із запалом тоді, як йому буде ясно, що з цієї боротьби вийде його визволення зпід усяких чужинських окупацій.

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНИ“.

Передрук забороняється. — Авторські права застережені.

— Щося я не вірю... Тоді чо-
гож вони прийшли до нас.

— Контрибуції хочуть.

— А халери ясної не хочуть?

— Ім же контрибуції захотілось.

— Коли тільки за помещи-
ків і за буржуів стоятимуть,
біда їм буде.

— Ага! Коли тільки... Хіба
он не чули, що у Верхові зро-
били? Людей на сход зібрали
і казали все помещицьке вер-
нути.

— А Центральна Рада як?
Чого мовчить?

— Хіба вони Центральну Ра-
ду слухають. Вони слухають
своїх командирів.

— Ну, це побачимо.

До села прибувають все но-
ві фронтовики. Нема вже
фронту, зо всіх усювід верта-
ються розсіпани по цілому
світі люди. Кожний, деб не
був, деб не ходив, місяця того,
де вперше світ побачив, шу-
кає. Багато не вернулось і
вже не вернеться.

Наближається весна. Велик-
день цієї весни радісний,
ніж минулих весен. Цілий піст
працювали куби, тому само-
гому не бракує. Зоркіші со-
няшні дні. По гаях, ліщиках
витикаються перші весняні
квіти. Бруньки дерев набряка-

ють, а берези обнизалися жов-
тенькими френдіями.

Володько шалено любить
такі дні. По полях, гаях, яру-
гах, здається, ходить якийсь
невидимий, дбайливий госпо-
дар і приводить до порядку
все, що попусували зимові ве-
ремії. Там підбарвлене все
свіжими яскравими барвами.
Там непомітно знесена брудна
снігова замета, і навіть вису-
шене та засіяне квітами те мі-
сце, де вона лежала.

Гарна весна. Гарне село
ермань. Гарні, живі, веселі,
працьовиті люди. Ось ще кіль-
ка днів і зачлиньється все на-
вкруги, як глянеш оком, білим
цвітом садівниці. По ліщиках
розліються співи солов'їв і
тоді ніхто не знає, що значить
смуток. У ширині і дале-
чині, по горбах, розлягло-
ся чудове, з білими хатами,
прадавними церквами, пишні-
ми садами-гаями село Дер-
мань.

Але Володька гнітить весна.
Як тільки вийав дядько Єли-
сей перший раз у поле, Во-
лодько пригадає дім, пригадає
хорого батька. Він уявляє со-
бі, як батько встає ранком,
довго розворушує закладку
потрошену сніну і поводить сту-

пає на поле. Протрахло воно.
Сонце лє та лє водоспади
промінє. Над чорною нивою
серпанком мерехтить вилар.
Жайворонки розсіпались по
синьому, чистому склепінню
над землею і радіють безмеж-
но.

До дому! До батька! Допо-
моги йому треба. Але й школа
тримає міцно. Не можна о-
так: розпочав, не докінчив і
ліпшов. Сам батько так не до-
зволить. Скаже: то вас уже роз-
пустили? І тоді бреші, а ні то
на другий день назад поже-
не. Одначе Володько дуже
добре розуміє, що батькові
допомога потрібна. Не буде
він сам і за плугом ходити і
сіяти і скородити.

І як тільки минув Великдень,
почав Володько міркувати, як
би і школу скінчити і батькові
допогти. Всі предмети нау-
ки знав добре. Цілий курс
майже пройден. Лишається
тільки дочекатися розпуску
та дістати свідоцтво. Та коли
це буде.

Хлопець вирішує звернути-
ся до учительської ради, щоб
дозволила йому скорше лиши-
ти школу. І несподівана ра-
дість. Йому дозволяють це.
Йому видають свідоцтво і з
Богом. Свідоцтво гарне. Таке
свідоцтво не осоромить його
перед батьком. Прийде, вило-
жить: дивіться! Даремно не
стратив часу. Батько поди-
виться, але не здивується. Чо-
гоб там дивуватися. Його син
і не сміє дістати інше свідо-

тво. Інакше, хай їде не „на
школи“, а свині пасти. Нічого
даром не дається.

Так. Володько лишає Дер-
мань. Лишає дядька, своїх
приятелів. Його вже тепер не
цураться, не кепкують, не о-
минають. Його провадять до
добрі хлопці зі школи, проща-
ються і просять навідатися до
них у літку. Аж тоді десь, як
садовина поспіє. У Тиливці
напевне нема таких садів, як у
Дермані. Добре. Володько не
проміне навідатися, а в осе-
ни, як Бог дасть здоров'я,
знов прибуде до школи.

Вихдить Володько в далеку
дорогу зовсім раненько. Лєдь
на світ благословляється, лєдь
обарвилось небо на сході, а
Володько вже палкує. Ось
знайомі хати, сади. Люди ще
не скрізь повставали. Свіжо.
Повіває сухий, східний вітер.
Ах, далека та клята дорога. На
пішак аж надто далека. А че-
кати, поки прийдуть, ніколи.
Річчї своїх не забрав зі со-
бою. Колись прийдуть і забє-
рут.

Знов знайомі ліси, піски, са-
мота. Ніхто в цих лісах не хо-
дить, ніхто не їздить. Лише
час від часу який зачовганий
полячок проповзе піськовою
дорогою своїми череватими ко-
нятками. Дубовий ліс ще не
розвився. Лиш по землі зеле-
ніє трава та розквітчались
весняні квіточки.

(Дальше буде).

ПОЗА ЛАШТУНКАМИ МОСКОВСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

Московська внутрішня і зов-
нішня політика останніх часів
повна суперечностей. Найпо-
мітніші факти, що відзнача-
ють суперечності цієї політи-
ки, це — в обсязі внутрішньої
політики: з одного боку заар-
ештування і розстріл старої
ленінської гвардії, а з другого
боку — позбавлення Ягоди
(що перевів ці арешти й довів
до розстрілу) керівництва Ге-
пеу та призначення його на
цілком другорядну посаду; в
обсязі зовнішньої політики:
з одного боку загравання в
Англію та активна участь в
Комітеті Невтручання в е-
спанські справи, а з другого
боку найактивніша участь в
цих еспанських справах і по-
стачання еспанському уряду
людей, зброї й припасів.

Чим пояснюють ці супереч-
ності?
Компетентні люди відповіда-
ють: боротьбою ріжних тен-
денцій у лоні комуністичної
московської партії, або ще
точніше: — боротьбою пер-
сональних впливів.

Ягода перевищував своєю
жорстокістю всіх своїх попе-
редників: перевищував сумної
слави Дзержинського, ор-
ганізатора Чека і нищителя
російської аристократії та
буржуазії, вищої бюрократії
та духовенства: перевищував
Менжинського, що вигадував
все нові й нові знаряддя тор-
тур та засіяв советську тери-
торію й цілу еміграцію злим
насінням провокаторів, що зум-
іли зліквідувати таких небез-
печних ворогів большевиць-
кої Москви, як Савінков, дав-
ній есер і терорист, генерал
Кутепов і наш отаман Петлю-
ра.

Ягода перевищив їх обох,
бо вигадав примусову каторж-
ну роботу для політичних в'яз-
нів по лісах і болотах далекої
півночі, по ріжних канал-
ських роботах, що забрали
мільйони людських — і в першу
чергу — українських жертв.
Ніщо в світі не може зрівня-
тися з отим пеклом приму-
сових робіт, вигаданих Я-
годою, коли треба працювати
по вісімнадцять-двадцять го-
дин на день, стоячи по коліна,
а іноді й по пояс, у холодній
льодовій воді, й не отримую-

чи за цю каторжну роботу ні-
чого, крім знущання нагляд-
чів та шматка черствого хліба.

Останнім, помітним для всіх,
актом Ягоди був процес
гвардії Леніна.

Цей процес був апогеєм
влади Ягоди. Але одночасно
й його кінець.

Намір Ягоди зробити нав-
круги Сталіна жакливу порож-
нечу, де не можна булоб помі-
тити ніякої іншої більшої по-
статі, крім постаті самого Ста-
ліна, був занадто помітний. І
тому саме оті найбільші поста-
ті сталінського оточення від-
чували деяку незручність свого
становища. Навіть Каганови-
ч, цей ніби двійник Сталіна,
— зрозумів, що й він не є за-
безпечений проти впади й
інших можливих наслідків. Бо
спеціально щодо наслідків, то
процес ленінської гвардії був
незвичайно переконливим. До-
стигши сказати, що поміж го-
ловними свідками обвинува-
чення фігурував якийсь „іта-
лійський фашист“ Макіявелі,
якого точна адреса залишила
ся Гепеу невідома, але часті
згадки його імення в пале-
ради обвинувачених це залиша-
ли сумнівів, щодо його з ними
частих зв'язків. Щоб пізнати
ці зв'язки, Ягода відправив
ленінську гвардію на той світ,
де „фашист Макіявелі“ знахо-
дився вже, на жаль, без відо-
ма московського Гепеу, ще від
1527 року.

Отже така ревність Ягоди
видалася трохи перебільше-
ною. Прийшла реакція. Мусли
прийти. І то з єдиного можли-
вого ще в Советах джерела —
з советського війська. Запе-
няють, що долю Ягоди вирі-
шив Ворошилов, який скорі-
шав за моменту великих воен-
них вправ, коли ціле війське
знаходилося в повному воен-
ному поготівлі під його ко-
мандуванням. Досить було ле-
генького натяку в цьому на-
прямку, і „крізу“ розвязано
без пролиття краплі кро-
ви. Розується, між вій-
ськом і поліцією Гепеу. Бо
терор і після зняття Ягоди,
продовжується. Терор це не
тільки забаванка того чи ін-
шого кривавого злодюги; те-
рор часто буває необхідною
режимів, що котяться по по-

хилій площі і хапаються те-
рору, намагаючись якось втри-
матися.

Бо загальне становище в
советській Росії дійсно за-
страшаюче: спроби впроми-
шленні країни збанкруту-
вали (не можна брати в ра-
хубу кількадесят установ, що
зорганізували чужинці, і що
поволі підпадають за бра-
ком людей і відповідного ма-
теріялу); хлборобство не за-
безпечує прожитку навіть се-
лянству, що не витримує по-
стійних контрибуцій та рекви-
зицій; нових житлових по-
мешкань не будується, і насе-
лення мусить далі купитися
по старих, переповнених до
неможливості і тому цілком не
придатних для гігієнічного і
просто таки людського життя;
заробітна плата не збільшу-
ється, а все зменшується.

Така революція, як больше-
вицька, що виходить з цілком
матеріалістичних залогень,
мусілаб розв'язати бодай умо-
ви матеріального існування. А-
ле в Росії ми бачимо щось ціл-
ком тому протилежне. з неда-
внього розслідування, що
перевелі в Росії англій-
ські Трейд-Юніонс, виявля-
ється, що заробітна платня
робітників останньої категорії
(бо мусите знати, що і в ко-
муністичній Росії вже давним
давно витворено знову ріжні
„категорії“ більше чи менш у-
привилеюваних) виносить на
місяць 105 рублів, а найвищої
категорії — 250 рублів. Дирек-
тор фабрики отримує 2,000
рублів. Головний інженір —
теж 2,000 рублів.

Але яка зарплата того руб-
ля? — Розслідування відпо-
відає: 95 французьких сантимів,
троха менше від франка
(за один долар треба дати 21
з половиною франка). Кожний
може зробити відповідні під-
рахунки.

Виникає питання: в який же
спосіб советські робітники мо-
жуть витримувати таку заробі-
тну платню? Дуже просто:
складаючи до купи свій зар-
біток з заробітками своєї жін-
ки і дітей. Тільки в такий спо-
сіб родина може існувати. Так,
— існувати, а не жити. Режим,
що мав ніби звільнити робіт-
ників зпід капіталістичної за-
лежності, посправді створив
для них найгірший рід раб-
ства. Нема більше місця для
родини, як місяця спочинку й
інтимних почувань, бо бо-
ротьба за шматок хліба не дає
можливості відпочи. І зні ду-
мати про ласку і любов. Лю-
дину зведено до примітивного
ступня варварства й чисто зві-
рячого існування. Існує тіль-
ки одна ціль у житті: борони-
тися від голоду й холоду.

І така внутрішня ситуація
зясовує багато річей. Зясовує
необхідність отого терору, для
внищення найбільш активних
елементів і тримання цілого
населення під гіпнозою стра-
ху; зясовує й необхідність
заквіткування зовнішньої
політики, щоб відтягати увагу
мас від внутрішнього неладу
на зовнішні події.

Не знаю, наскільки ця полі-
тика московського уряду уда-
тка в середину країни. Щодо
цього можна дуже й дуже
сумніватися. Але щодо її на-
слідків поза Советами, вони
дають уже себе знати: це —
зближення Німеччини з Італі-
єю; це ізоляція Москви в Ко-
мітеті Невтручання в еспанські
справи; це — загострення су-
перечностей між „фашистсь-
ким“ і „комуністичним“ та
„советуємим“ світом; це —
нарешті виявлене в останніх
днях англо-італійське роз-
пруження. Руха, яку був про-
стягнув Мусоліні до Англії під-
час своєї недавньої мілянської
промови, не повисла в повітрі,
а навпаки, знайшав — якщо не
палку — то бодай — досить
тепле й дружнє прийняття.
Англійський уряд вже пере-
йменував своє посольство в
столиці Етіопії в звичайний
консулат і зав'язав з Італією
добрий торговельний договір,
що дозволяє відновлення тор-
говельних зносин, перерваних

за часи італійсько-етіопської
війни. Англійські державні му-
жі, і в тому числі міністер зов-
нішніх справ, що для нього
перемога Італії означає також
і його особисту поразку, —
відповіли на промову Мусолі-
нія заявами про зрозуміння
італійських інтересів на Серед-
земному морі і готовість їх
поважати.

Не можна сумніватися, що
італійсько-англійське розпру-
ження, абсолютно необхідне
для розбудови Європи, є на-

слідок советського, досить
такого нахабного наступу на
цілому фронті зовнішньої по-
літики, і особливо — на е-
спанському фронті. Літвінов,
що ще донедавна був досить
поважним гостям у Лондоні,
тепер знову зробився там не-
бажаною особою.

Подаємо до відома ці остан-
ні московські „осягнення“ з о-
собливим задоволенням, бо
кожна поразка Москви набли-
жує день нашого визволення.
Евген Оваський, Рим.

3 ГОСПОДАРСЬКИХ І ПОЛІТИЧНИХ ВІДНОСИН В ЕСПАНІЇ

„Weltwirtschaftliches Archiv“

(Світовий господарський Архів)
(Світовий господарський Архів)
революції 1931 року сподіва-
лися, що ця революція піде
большевицьким шляхом. Але
власні сили комуністичної пар-
тії в Еспанії не дозволяли зро-
бити большевицький перево-
рот. За даними самих комуні-
стів з р. 1934 головою Групу в
еспанським робітництві скла-
ють соціалісти, що мають під
своїм проводом близько од-
ного мільона робітників, зор-
ганізованих у загальним робіт-
ничим союзі (Уніон Генераль
де травахадорес). Коло пів міль-
она робітників належать до
анархістичної унії, а коло 150
тисяч було під впливом кому-
ністів. Не треба забувати, що
комуністи мають звичай збіль-
шувати свої сили, а тому до
цих чисел треба ставитися
критично.

В яких відносинах перебу-
вають ці три групи? Комуні-
сти називають анархістів „а-
гентами буржуазії“. В очак ко-
муністів анархісти — це „лібе-
рали з бомбами“. Про соціалі-
стів перед утворенням „на-
роднього фронту“ комуністи
писали як про „агентуру бур-
жуазії серед пролетаріату“.

Анархісти з не меншою не-
навістю ставляться до кому-
ністів. Анархісти загрожува-
ли вразі перевороту пере-
стріляти всіх комуністів...

Тепер комуністи пристали
до народнього фронту, до я-
кого належать ліві буржуазні
партії і соціалісти. Але вони
заявляють, що застерігають
собі „право критики і бороть-
би за свою власну програму“
(„ком. Інтернаціонал перед
VII. світовим конгресом“, Мо-
сква 1935 р.). Безпосередня
мета комуністів була і є —
захопити в свої руки владу. Е-
спанські комуністи нарікають,
що їм не вдалося осягнути ці-
єї мети „через спротив соці-
аль-демократії і анархістів, що
мають більшість серед робіт-
ництва“ („Катієрс ді больше-
візм“, Париж, ч. 19). Але як
би не склалися політичні від-
носини в Еспанії, вєсною пе-
ред кожним еспанським уря-
дом буде стояти тяжка зада-
ча: вершити земельну справу.
Та перевести справедливу а-
грарну реформу зможе тільки
та влада, що спирається на
селянські маси Еспанії.

О. Л.

ЛІСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

І. Б., Нью Йорк, Н. Й. — Най-
краще зробіте, коли напише-
те „голос читача“ і підпише-
теся повним іменем. Ми вже
не раз звертали увагу нашим
водитиці її, колати канали і
дописувачам, щоб не подава-
ли доведених звітів з націо-
нальних чи яких інших світ,
вчислюючи кожную декляма-
цію кожною дитиною, що висту-
пає в концерті. І подібне і з
піснями, яких буває десятками.
Ми писали, що на це наріка-
ють читачі. Але це не помагє.
Навіть з тієї скорочення, які
ми змушені робити, є ще нарі-
кання. А Ви нарікаєте, що цьо-
го ще замало з нашого боку.
Подбайте, щоб такі справи ви-
рішили на конвенції У. Н. Со-
юзу, тоді редакція легше від-
дїтхе.

У 27 провінціях Еспанії два
відсотки (2%) землевласни-
ків цих провінцій — шляхтич-
і церква — мають 67% усієї
орної землі. 75% селян-хлібо-
робів мають тільки 7% усієї
орної землі. Величезна біль-
шість еспанських селян має
земельні частки менші, як 5
гектарів. В 27 еспанських про-
вінціях число тих, що воло-
діють великими маєтностями,
доходить до 50 тисяч осіб.
Малоземельних селян числять
біля двох мільонів. Треба за-
значити, що ці селяни-хлібо-
робів не є власниками землі,
а тільки арендаторами, які ціл-
ком залежні від шляхти і цер-
кви.

В північній Еспанії перева-
жують дрібні власники землі.
Натомісць на півдні є коло 3
мільонів безземельних сіль-
ських робітників. „Земельна
власність“ еспанських селян
така мала, що часто не пере-
вищує кількох квадратних
метрів, особливо ж у провінції,
що звється Галісія. Зрозуміло,
що сила і вплив земельної
шляхти в Еспанії дуже великі.
Себелство цієї шляхти без-
межне, нагадує шляхтичів
польських. Еспанські шляхтич-
чи-землевласники, як і їх поль-
ські брати, старуються не пла-
тити податків і податкові тя-
гарі вже від давна складають
на плечі селянства. Селяни му-
сять кидати свої кардувати го-
сподарства і переселяються в
міста або за океан. Через не-
вміле господарювання шляхти
сталося те, що в Еспанії коло
15 мільонів гектарів орної зем-
лі лежить обложеном, а тимча-
сом серед селянства панує
„голод на землю“. Чому?

Причина дуже проста: в Е-
спанії такі умовини праці на
землі, що треба наперед об-
воднити її, колати канали і
критичні для води, бо підсоння
еспанське дуже сухе. Селяни
такі бідні, що не можуть цьо-
го зробити. Тому ціла третина
орної землі лежить необроб-
лена.

Число сільного пролетаріату
в Еспанії дуже велике. В самій
Андалузії є до 800 тисяч
сільсько-господарських робіт-
ників. Вони живуть в умовинах
„феудального визиску“ („В.
А.“ IX). Положення робітниц-
тва в містах не завидне. Плат-
ні низькі, безробіття дуже ве-
лике.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

3 НАГОДИ ЗГАДКИ ПРО МАЗЕПУ.

Світ знає великого українського гетьмана Івана Мазепу більше з різних романтичних оповідань чи поем, що їх склали різні письменники різних народів. І знає теж і з тої чудової музики, яка ціхує оперу „Мазепа“, що, то тепер знову появиться на сцені в Нью-Йорку в Карнегі Гол, в неділю, дня 6. грудня 6. р. Та для нас, українців, найважливіше є те інше. Бо ми задивлені в Мазепу як у великого борця за волю України. Бо ми порівнюємо його добу з сучасною — за ту саму ідею. І тому і ця опера притягає нас особливо тому, що в ній є картина нашої великої історії.

Проклинали Мазепу по всіх церквах в Україні в першу неділю посту. Проклинали його в тих самих церквах, що він будував. І сипалися прокляти на страх „хахлам“, що би не важилися того „окаянного“ Мазепу згадувати добрим словом. Проклинали, бо боялися духа Мазепи, бо знали, що дух входить у нарід — будить його та віщує день побіди — день повстання.

Дві сотні літ тому, як і нині, був наш уряд на еміграції. Зза Дністра споглядав Мазепа на стени України тужним оком емігранта. І нам легко перенести в положення тодішніх мазепинців, бо й ми політичні емігранти.

Як за Мазепи Кочубей ставили колоди під ноги тодішніх революціонерів, так і тепер маємо під Києвом чи Львовом нових угодівців, що накидаються на „модерних мазепинців“. Та це не спиніє революційного діла. „Знамя і гетьманську булаву я підіймаю на царя“, казав колись Мазепа. Та і нині піднімаємо націоналістичне знамя у виді Тризуба, а могутнє „СЛАВА УКРАЇНІ“ лунає з грудей мільонів, наче свист гарматних стрілен. І нині теж падають буйні голови, промощуючи шлях до побіди.

Та чи кінчиться наша праця тільки на вістрі меча? Ні! Ми будемо свою культуру на всіх ділянках. Будемо своє економічне життя. Хочемо зробити нашу інтелігенцію незалежною матеріально, щоб не мусіла йти до ворога по посади, а зуживала своє знання для свого народу. Стараємося, щоб твори наших письменників мали попит — піддержку, щоб не мусів ворог їх наймати і нашим власним словом помагати ворожому змістові.

Театр є теж для поневоленого народу не тільки культурною, але й революційною установою, бо відживляє нашу бувальщину, представляє героїчні подвиги з наших змагань, кріпить духа та захоочує до дальшої невтомної праці знеохочених, збайдужілих.

На сцені стають перед нами історичні герої. Глядячи на них, нам здається, що ми в тих часах, в яких розгортається дія подія. Полтава... Двісті літ тому... Це наша сумна і героїчна подія...

Ворог зробив з Мазепи звичайного чоловіка, авантюриста, зрадника, а в нас — Мазепу героєм і революціонером. Чужий поет підхоплює головню романтичну сторінку та змальовує Мазепу на московський лад. Але саме це нерозуміння властивого Мазепи дає нам нагоду використати цю постать для освітлювання американського світу про українську державницьку ідею Мазепи, який теж вірно служив їй та жінка, що то Мазепу так вірно любила.

Теоділь Ольшанський, Нью-Йорк, Н. Я.

ЗА СЕРІОЗНУ МУЗИКУ.

Наша співачка, пані Стефанія Королішин-Цимбаліст, відома ширшою загалом з виступів в Українським Павлионі підчас Світової Вистави в Шікаго, відспівала кілька рекордів для Компанії Віктора. Рекорди були наспівані в Шікаго й там вийшли перші пробки. Та послухали їх шікагоські видавці рекордів і сказали компанії, що вони не підуть, бо українці купують рекорди про „Таньку і гоп, гоп...“, а чогось серйозного й артистичного не купують.

Я написав до компанії, щоб мені прислали ті пробки. Вони прислали, але заявили, що не будуть їх виробляти, бо не буде на них попу. Як я почув ці пробки, то аж здумівся. Я почув чудовий голос і чудові пісні, гарно та оригінально передані. Таких рекордів ще в нас не було. Чому ж вони не мали би піти між нарід? Мені самому затякнути взятися за те діло й заризикувати, але загал мій би справу поперти. Ось тому я переграв ті пробки на радіо в суботу, 28. листопада, а любителі нашої пісні хай тепер вискажуть про них свою думку, особливо ті, що хотіли б замовити собі такі рекорди. Хто раз почув ті пісні, той певно захоче їх слухати більше разів.

Мирон Сурмач, Нью-Йорк, Н. Я.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Я.

Баль і дві комедійки 1-го від. ОДВУ.

Дня 21 листопада ц. р. заходом 1-го відділу ОДВУ з Асторії відіграно в Українським Народним Домі в Нью-Йорку дві одноактні комедійки під наголовком „Депутати до Відня“ і „Чорт-не жінка“. Після цих штук відбувався баль до пізної ночі, з якого увесь дохід був призначений на визвольну боротьбу.

В комедійках брали участь пані Красновська, п. Скоробогач, Грицишин, Гельнер і Чайка. Треба підчеркнути, що виявилися вони зі своїх ролей дуже добре і як слід розвеселили публіку. Вони зовсім не перебільшували в грі, як то часто в нинішніх часах наші аматори звикли робити, але трималися тексту, а проте гра їх виходила так цікаво, що ціла зала реготалася. Правда, зміст цих двох коротких комедійок є дуже гумористичний та цікавий. В „Депутатах до Відня“ представлені два українські господарі, які вибралися до Відня, щоб особисто поскаржитися перед „найяснішим паном царем“. Але заваши до Відня, вони раз враз натрапляють на перешко-

ди з боку невміння німецької мови. Хоч може ці два господарі поведуться в Відні кумедно, проте у їх поведенню видно багато своєї станової і національною гордості і багато зневаги до німців, які не вміють їхньої мови.

Друга комедійка „Чорт не жінка“, в якій головні ролі грали пані Красновська і п. Скоробогач, випали також дуже добре. Йшло тут про хазяйку, яка „бідна“ за працювала на хазяйстві, бо мала аж чотири курки й одного когуту, а також одного веприка і дурноватого наймита. Не стало бідний часу з сусідкою поговорити. П. Скоробогач віддав дуже цікавого і виразного тила, а пані Красновська відіграла свою роллю з захопленням. „Як би я мав таку жінку, говорив мені з боку мій сусід, я би їй дав...“ Бавилися всі, старі і молоді, а головне, бавилися не коштом українського селянина як такого, тільки коштом доброї штуки і доброї гри. Шкода тільки, що не прийшло на цю виставу стільки людей, скільки можна було сподіватися. Прийшли, як звичайно, ті, що все і всюди приходять. Громадські обовязки вже не раз понад їх сили. А де решта? Решта сиділа вдома. А однак, шановні наші асторійські громадяни, годилося таку справу хочби з морального боку чисельніше підперти.

Михайло Бея.

АЛЕНТАВН, ПА.

Нова Окружна Управа ОДВУ.

Дня 15-го листопада 6. р. відбулися організаційні збори Окружної Управи ОДВУ, на котрі прибули такі делегати з відділів ОДВУ: Захарій Гуцайлюк, Олекса Колодій і Володимир Пипюк з Алентавн, Па.; Олекса Мандрига і Михайло Брус з Бетлегем, Па.; Михайло Колодуб з Істон, Па.; Катерина Позибанчук і Анна Пипюк від Українського Червоного Хреста з Алентавн, Па. Від Головної Управи ОДВУ прибули: п. В. Череватюк, заст. голови, і пані Анна Гладун, відпоручниця УЧХ з Нью-Йорку. Нарадам прислухувалися і забирали дорадчий голос члени відділу 23 ОДВУ і члени УЧХ з Алентавн, Па.

Збори відкрив п. Володимир Пипюк, фінансовий секретар місцевого відділу, на-

ціоналістичним привітом: „Слава Україні“ і пояснив приямним ціль зборів. Опісля попросив до слова паню Гладун, котра виголосила реферат про значіння і завдання Українського Червоного Хреста в Америці.

П. Волод. Черватюк, опираючися на ухваля останнього Зізду ОДВУ, виголосив реферат про потребу організування Окружних Управ і про їх завдання. По рефераті наступила дискусія, в котрій брали участь делегати і члени місцевого відділу ОДВУ. Всі заявили за заснування Окружної Управи на околицю Алентавну.

Прийнято до вибору уряду, до якого ввійшли: Захарій Гуцайлюк, заст. голови; Володимир Пипюк, секретар; Михайло Колодуб, скарбник; Олекса Колодій і Михайло Брус, організатори; Софія Саврук, організаторка УЧХ; Катерина Позибанчук і Анна Пипюк, члени Окружної Управи.

Після того забрав ще слово п. Череватюк в справі зорганізування молодого відділу в Алентавн, Па., й околиці й іменував організаторами МУН Анну Касич, Вол. Пипюка і Михайла Мельничука.

Вибрані урядники зістали записані й прирекли, що сповнитимуть совісно свої обовязки і працювати щиро для добра української нації.

По вичерпанню нарад прийвни повстанням з місць і з окликом „Слава Україні“ закінчили збори.

Присутній.

АЛКВПА, ПА.

Свято-бенкет.

Старання місцевого політичного клубу й деяких патриотів відбулося в неділю, 15 листопада, свято-бенкет з призначенням доходу на українських інвалідів.

По вечері виголосив добре облуману патриотичну промову заступник президента У. Н. Союзу, п. Володимир Малевиц. Бесідник розказав про повстання-народження української держави, її коротке існування, причини розпаду і нинішнє положення нашого народу під займанцями. Гості вислухали цю промову з великим зацікавленням і нагородили її рясними оплесками. Другим бесідником був новоприбулий до нашої місцевості о. Шмандюк. Хоч іще молодий і ріджений та вихований на американській землі, проте любов до українського народу є глибоко вкорінена в його серці.

О. Шмандюк взивав присутніх, щоб не забували за українських інвалідів, які віддали своє здоров'я за свою націю, а нині вони без помочі, лишени на ласку в ворогів.

Панна Анна Бац віддеклямувала поезію Ст. Мусійчука „Перший Листопад“ так гарно, що деякого зворушила до сліз. На закінчення тостмайстер Ю. Монастирський попросив го-

стей зложити жертви на українських інвалідів. Зібрано \$24, яку то суму в цілости вислоно на призначену ціль через Об'єднання. Відспіванням „Ще не вмерла Україна“ в супроводі оркестри закінчено те свято. Жертували: Вол. Малевиц \$2; по \$1: Ю. Монастирський, П. Білас, Н. Шпук, М. Бац, І. Бур, М. Іванцьо, О. Ревть, д-р Кулик, Наталка Монастирська, Іван Вульф, Е. Монастирський, пані Бац, І. Монастирський, А. Карапіт, о. Шмандюк, А. Кармазин; по 50 ц.: Т. Вітунський, В. Камінський, І. Добуш, пані Бур, І. Заріцький, І. Витяз, Д. Бац, І. Кобаль, О. Антонік, пані Вульф. Дрібними \$1.

Гість.

БОФАЛО, Н. Я.

3 вечерка на інвалідів.

Союз Українок у Бофало влаштував 21 листопада ц. р. в українській січовій салі при вул. Клімо ч. 29 картану забаву, получену з танцями. Забава вдалася досить гарно, бо дохід був призначений на українських інвалідів і багато українських патриотів прийшли вже свідомі того, що 2,000 українських інвалідів в краю потребують нашої піддержки. Чистого доходу з цієї забави пришло \$55, які то гроші переслано через Об'єднання на призначену ціль. Комітет отсею дорогою дякує гостям, що загостили, а ще більше тим українським громадянам, що вложили багато труду, а навіть дарунків, щоб цю забаву українським бізнесменам (М. Пришлівському за торт, а п. Кіналеві за ріжні прислуги), що не відмовили помочі. Ми повинні таксамо піддержувати наших бізнесменів.

Марія Хоптяк, секретарка.

НІЧНИЙ ДОЗОРЕЦЬ САМИЙ КРАВ.

Ще від червня ц. р. хтось раз-у-раз крав будівельні матеріали на шкоду будівничого І. Яроша у Львові. Тепер устійнивши, що крав нічний дозорець Шимон Макуховський. Підчас домашньої ревізії знайшли в нього частину забра-ного матеріалу з будови. Справа опинилася в суді.

ЧИТАЙТЕ ПЕРЛИ ТВОРЧОСТИ ІВАНА ФРАНКА

КНИГАРНЯ „СВОБОДИ“ ДАЄ СПЕЦІАЛЬНУ ОФЕРТУ НА КНИЖКИ ІВАНА ФРАНКА В 8 КНИЖОК ЗА \$2.50

1. Захар Беркут, образ громадсько-го життя.
2. Абу Касимові капці, арабська казка.
3. Батьківщина й інші оповідання.
4. Вибір поезій Івана Франка і короткий начерк його життя.
5. Для домашнього огнища, повість.
6. Лис Микита.
7. Молода Україна.
8. Як пан собі бідн шукав.

Вишліть мені ордер на суму \$2.50 іще сьогодні й одержите повищі 8 книжок відоротною поштою. Колиб іще ви хотіли мати найкращий твір Івана Франка, „Мойсей“, то вишліть \$2.75. — Замовлення треба слати на адресу: Замовляйте у книгарні Свободи:

„SVOBODA“

81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

А. Ф. Каусек.

ЛЮДСЬКА ПОМИСЛОВІСТЬ

По великих містах, як відомо, є цілий ряд заробітків, що по менших місцевостях ніколи не можуть мати примінення. До такого своєрідного способу заробітку, що його можна досягнути чесною працею, належить і цей, що про нього йде мова.

Одного разу світової слави актор, йдучи хідником, похвзнувся, впав і звихнув собі ногу. Якийсь добродій швидко прискочив, підніс його на ноги і відпровадив до хати. Червоного дня кілька разів навідувався, випитуючи турботливо про його здоров'я. Актор, зацікавлений такою спочутливістю зовсім чужої людини, спитав, чи не міг би йому чим віддячитися. Якеж було його здивування, коли на це заявив незнайомий, що був би дуже вдячний, як би міг дістати всі старі капелюхи, які тільки знайшлись в помешканні актора.

— Це справді скромна вимога. Та всежтаки мені цікаво, що ви з ними думаєте робити?
— Займаюся відстрашуванням злодіїв.
— І до цього потрібні вам старі капелюхи?

— Авжеж! Це зовсім проста річ. Спосіб моєї праці ось такий: Мають злодії, як вам певно відомо, безліч своїх помічників, що їх завданням є вичищувати, де можна щось украсти. Такими помічниками переважно є жебраки та мандрівні крамарі, що, переходячи хату за хатою, все бисто обсервують. Ясно, вони знають докладно, що діється не тільки в домах, але навіть у поодиноких помешканнях. Ті спільники особливо цікавляться старшими самітними жінками. Скоро тільки поталанить натрапити їм на таку особу, слідять її уважно, інформують злодіїв про місце її замешкання та інші обставини, скоро тільки є познати, що в неї можуть бути сховані якісь ошадности. Отже тих злодійських помічників я відстрашую.

— Старими капелюхами?

— Власне, старими капелюхами. Заходжу до таких самітних дам, пересерігаю їх перед небезпеками, які їм звідусіль грозять і, очевидно, скоро позискую їх на постійних своїх клієнток. За оплатою одного злого місячно в передпокою такої пані вішаю мужеський капелюх, що є знаменитим засобом до відстрашування злодійських шпигунів.

— Вибачте, але цього гаразд не розумію...
— Це, бачите, так. Дрбб дзвонить, пані отвиряє двері, а тоді такий хитрун одним поглядом змі-

УКРАЇНСЬКІ СТІННІ КАЛЕНДАРІ

на 1937 рік

В КОЛЬОРАХ, КАЛЕНДАРІОМ ДРУКОВАНЕ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ, СВЯТА ОЗНАЧЕНІ ЧИТКИМ ЧЕРВОНИМ ДРУКОМ НА КОЖНИЙ ДЕНЬ.

25¢ один -- 5 за \$1.00

Засвітали козачення
Гуцул на полонній пасіці
Дівчина в українській строю
Український парубок і дівчина
сидять коло криниці
Хлопець і дівчина у Великій
Україні.

Сини мої, гайдамаки
Тарас Шевченко
Іван Франко
Різдво Христове
Різдво Христове з ангелами
Ангел хоронитель над дітьми

Мала хата і город
Хата над озером
Старий мали колор річки
Красида: гори вночі
Красида: гори в день
Причиста Діва Марія з малим
Ісусом Христом
Діти при забаві над рікою
Ісус Христос в Гетсиманському
городі
Ісус Христос між терпачами
Президент Рузвельт і його
жінка.

Замовлення і гроші слати на адресу:
„SVOBODA“
81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.
(Замовлення на С.О.Д. не будемо висилати).

рить увесь передпокій. Скоро тільки побачить на вішаку капелюх, моментально зникає, бо, знаючи, що дана пані живе самітно, набирає переконання, що в неї є тепер гості. Розуміється, він прийде вдруге. Та немов на злість, знову когось застає, про що наглядно свідчить мужеський капелюх на вішаку в передпокою. Шпигун загляне ще дватри рази, та все з однаковим вислідом. Подумає собі: чорт побери клятту бабу—завжди в неї хтось є. Більше туди вже не повернеться.

— Гаразд, але чому-ті пані не купують собі капелюхів самі та не лишають їх раз на все на вішаку?
— До того мають свої причини. Передусім малиб з ними чимало клопотів, бож щоденно треба булоб їх чистити, не згадуючи, очевидно, про те, що такий капелюх може скоро вийти з моди. Та найважливіше—капелюх не може бути все один і той самий. Злодійський звідун скоро може викрити підступ, а тоді все пропало.

— Зовсім слушно—признав актор.
— Під теперішню пору маю двісті клієнток та біля триста старих капелюхів. Ані в одній клієнтки не лишаю одного капелюха довше, як два дні під ряд. Сьогодні дам їй капелюх звичайний, завтра габік, позавтра циліндер—в літі панаму й т. д. У внімкових випадках, коли грозить більша небезпека, відступаю свої клієнтці два, а то й три капелюхи, щоби безпеку підсилити.

— А заробляєте при тому бодай на який-такий прожиток?
— Не могу нарікати. Зрештою, дуже легко можемо зробити підрахунок. Маю 241 клієнток, що платять місячно по одному золотому. При скромних вимогах яқось можна повязати кінци докупити 3 чеського пер. ю. роік.

Директор театру: — А леж панно Юльце, в цьому старому плащі на сцені показатися вам годі. Заждіть хвилиночку, погляну в гардеробі публіки, чи не знайдеться щось відповідніше.

ЗІ ШТУКИ

ПОВОРОТ АРХИПЕНКА ДО КАЛІФОРНІЇ.

Олександр Архипенко, відомий наш мистець, повернувся з Сієтл, стейт Вашингтон, де викладав на літніх курсах в "Юніверситі оф Вашингтон", назад до Каліфорнії. В інтерв'ю, яке дав Архипенко виславному журналу "San Francisco Chronicle", він висказав своє задоволення з курсу, на якому мав до діла з доволі великим числом дійсних талантів. Заявив далі, що не буде вертатись до Нью-Йорку на постійний побут, бо воліє бути ближче природі, а це можливе саме — в Каліфорнії. Говорив далі, що перед Америкою є тепер вигляди на великі мистецькі осяги, бо "Париж тепер зіграв свою роль", а "Європа живе в страху перед новою війною, а крім цього європейська цивілізація стала надто штучною".

Перебуваючи в Сієтл, Архипенко викінчив новий бюст Шевченка, який замовили українці з Клівленду для Культурного Городу і який є вже у їхніх посіданнях. Мистецька комісія міста, що видає оцінку на твори штуки, що їх поміщується в Культурних Городах різних національностей, була прямо захоплена отсею найновішою працею Архипенка. Перший бюст Шевченка був, як відомо, куплений українцями з міста Дітройту і знаходиться в міському музею цього міста. А копія пішла до Музею Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові й є, як доносять краєві часописи, вже виставлена на мистецькій виставі Асоціації Незалежних Українських Мистців.

"San Francisco Museum of Art" проголосив два виклади Архипенко про штуку, а в січні буде в цій музеї влаштована вистава творів Архипенка. Саме тепер Архипенко працює над новими творами для цієї вистави, а між іншим над новою статуєю "Ма", яка буде з теракоти, дуже великих розмірів і в двох барвах.

РАДІО.

В середу, дня 2-го грудня, Український Народний Хор міста Балтимор, відспіває кілька народних пісень, від год. 7:30 до 7:45 ввечір, з станції WFBR, під управою Йосифа Слободяна.

Дістаю від тижня листи з потрохами!

— А чи бодай здогадується від кого ті листи?

— Певно, від мого кравиця.

МОГУТНІ ЧИСЛА

Жив у Багдаді дуже багатий і дуже скупий старець Бен Абдуль. В цілому місті знали, що Бен Абдуль нікому нічого не дав, хоч сам був незвичайно багатий.

Якось раз прийшов то нього один молодець і сказав:

— Я хочу запропонувати тобі один грошевий інтерес.

Бен Абдуль глянув недовірливо на молодця. — Я приноситиму тобі — говорив далі молодець — що дня тисячу таларів, а ти за те даватимеш мені що дня одного сотика.

— Скільки?! Один сотик? — свитав старець і помислив, що напевне недочув гаразд.

— Тільки один сотик... — упевнив молодий гість. — На другий день за мою другу тисячу ти даси мені два сотики.

— А описля? На третій день? — питає Бен Абдуль і чув, що йому аж дух запірає.

— На третій день чотири сотики, — відповів гість. — На четвертий — вісім сотиків, на пятий — шіснадцять. І так далі цілий місяць даватимеш мені двічі стільки сотиків, що попереднього днини.

— А ти даватимеш мені що дня за те тисячу таларів? — загоріли очі в скупого Бен Абдуля.

— Егеж! — потвердив дивний молодець. — Що дня тисячу таларів. Тільки я ставлю одну умову: ніхто з нас не сміє відступити від нашої умови скорше, ніж мине місяць.

Бен Абдуль помислив: "Цей молодик або божевільний, або хоче мені давати фальшиві гроші. Побачимо."

І подав руку на знак згоди.

На другий день згаданий молодець приніс тисячу таларів, битих із найщирішого срібла. Бен Абдуль оглянув кожного таларя зокрема й поквашем вручив молодцеві одного сотика. Радощі розпірало його душу.

Чергового дня молодець знову приніс тисячу таларів і одержав за них скромних два сотики. На третій день молодець приніс третю тисячу й одержав чотири сотики.

Четвертого дня Бен Абдуль одержав знову тисячу таларів і заплатив за них вісім сотиків.

За тиждень Бен Абдуль мав уже сім тисяч таларів, а втратив тільки одного таларя й 28 сотиків.

Скупий Бен Абдуль трохи не вискочив зо шкіри з радощів і жалів, що умовився з дивним молодцем тільки на один місяць. Вже наступного дня він хотів продовжити умову на дальших два місяці та раптом помислив, що цей божевільний молодець збагне, що викидає гроші задармо й зірве умову.

Тимчасом молодець правильно що дня приносив по тисячі таларів і брав за це смішно малі гроші. Восьмого дня молодець одержав від скупаря — 1 талар і 28 сотиків, девятого — 2 талари й 56 сотиків, десятого — 5 таларів і 12 сотиків, одинадцятого — 10 таларів і 24 сотики, дванадцятого — 20 таларів і 48 сотиків, тринадцятого — 40 таларів і 96 сотиків, чотирнадцятого — 81 таларів і 92 сотики...

Бен Абдуль мав уже від молодця поважну суму грошей: 14 тисяч таларів.

За п'ятнадцяту тисячу одержав молодець 163 талари й 84 сотики, за 16 тисячу — 327 таларів і 68 сотиків, за 17 — 655 таларів і 36 сотиків, за 18 — 1,310 таларів і 72 сотики...

Щойно того дня Бен Абдуль трохи посумнів.

Але коли 19 дня мусів заплатити 2,621 таларів і 44 сотики, 20 — 5,242 і 88 сотиків, 21 — 10,485 таларів і 76 сотики... Бен Абдуль заохкав... 22 дня він заплатив 20,971 таларів і 52 сотики, 23 — 41,943 талари й 4 сотики. Цей день був переломовим. Того дня заплатив Бен Абдуль вже далеко більше, ніж мав одержати при кінці місяця. Але це ще буде ніщо в порівнянні з останнім тижнем. Цей тиждень зруйнував скупаря, забрав у нього все майно й зробив його жебраком.

Трицятого дня він мусів виплатити молодцеві 5 мільонів 367 тисяч і 709 таларів та 12 сотиків... За це одержав 30 тисяч таларів.

Бен Абдуль повисівся з розпуки. Він запізно збагнув мову чисел та їх грізну й неблагану потугу.

ДОСЛІДИ ПРО ВІТАМІН Ц.

(Подає Освітнє Бюро.)

Поради для господарів про найліпшу поживу, котра постачає вітаміну Ц та про втрату тогож у певних випадках подано у дослідях, які виконано у Бюро Домашньої Економії при Департаменті Агрικультури Злучених Держав. Подробіці про досліді були надруковані у черговім виданні Журналу Домашньої Економії.

Сок з помаранчі, як вислідили державні знавці домашньої економії, включає від двох до трьох разів більше вітаміну Ц ніж помідори, але що ціна помідорів є менша від помаранч, то за однакову вартість можна дістати вітаміну Ц таксамо з помідорів. Це значить, що коли хазяйка подає сок з помідорів, то мусить давати два або три рази більше від соку з помаранч.

Помаранчі різняються відносно кількості вітаміну Ц. Сок з помаранчі у меншій кількості має більше вітаміну Ц на кожну унцію від тих, котрі видають більшу кількість соку. Чотири ріжнородні помаранчі — дві з Каліфорнії і дві з Флориди — та сок з свіжих, як теж консервованих помідорів досліджувано хемічною аналізою та спробами харчування для усталення кількості відносно вітаміну.

Інші інформації для господарів ось такі: сок з помаранчі таксамо як з помідора, тратить вітаміну Ц, підчас переходування. Сок, видушений з помаранчі ввечером, хоч накритий та переходований у ледівні, тратить одну десяту частину або більше вітаміну Ц до часу наступного спідання. Сок з помідора, однаково зо свіжого або консервованого, може втратити аж дві десяті частини вартості вітаміну, коли перестоить кілька днів.

Ф. Л. С.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ТРЕНТОН, М. ДЖ.

З ввечерка на українських інвалідів.

Дня 15 листопада ц. р. Український Демократичний Клуб в Трентоні, М. Дж., уладив ввечерок, на який зійшлося повніше число українських громадян. В імені клубу прийняв гостей президент клубу Павло Стадник і при тій нагоді він підкреснув, що українцям усюди треба горнутися разом, щоб в той спосіб творити свою національну силу й звідси, з землі Вашингтона, прийти з поміччю рідному краєві. В часі прийняття забирали голос: Петро Черкас, П. Гольгун і Василь Кушнір. Усі вони говорили про справи тутешні і справи старого краю. Василь Кушнір сказав, що ми гарно бавимося тут, але погляньмо, чи наші брати у старім краю мають бодай частину тої вигоди, щоб так забавитися, як ми. Супроти цього, він закликав, щоб при забаві ми не забували і про рідний край, та при кожній нагоді зложили від себе якусь жертву на його потреби. Жертви зложили: по \$1: В. Кушнір, П. Черкас, П. Гольгун, П. Стадник, М. Палажій, М. Цалковський, Катерина Наконечна, Т. Касян; по 50 ц.: П. Стадник, А. Кривий; по 25 ц.: М. Доманський, П. Рогоза, М. Корсак, С. Судол, Я. Сабат. Разом зібрано \$10.25, які то гроші вислали через Обеднання на призначену ціль. Забаву закінчено національним гимном.

За уряд Горожанського Клубу: Павло Стадник, предс.; Петро Гольгун, касієр; Петро Черкас, фін. секр.; Василь Кушнір, рек. секр.

АРНОЛД, ПА. на інвалідів.

Іван Федан, відомий український громадянин і бизнесмен, аложив з нагоди Листопадових днів \$20 на інвалідів, які переслали до краю через Обеднання.

ГАРТФОРД, КОНН.

На інвалідів.

Гром. Михайлові Похмурському вручено з нагоди імянин дарунок від укр. громади, за що обдарований зложив щирю подяку о. Баландюкові, комітетові й жертводавцям. Зібрано теж \$5, які вислали до Обеднання з призначенням на інвалідів.

КОЛЯДИ І ЩЕДРІВКИ
на
РІЗДВО ХРИСТОВЕ І БОГОЯВЛЕННЯ
з додатком пісень
СТРАСТНИХ, ВОСКРЕСНИХ І ІНШИХ ПІСЕНЬ ЦЕРКОВНИХ
Ціна 35 центів.
Замовлення і гроші слати до:
"СВОБОДА"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

У французькій крамниці.
Гість: — Ви мені видали п'ять франків, та вони на жаль, фальшиві.
Крамар: — Чому на жаль? Ще заробите на них, бо фальшиві не підлягають девальвації.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

Слова Люлімі проявили дивчину жахом. На саму згадку, що вона мусить брати участь в канібалістичній оргії, ще й до того в характері "високої жрекині", зробилося їй слабо. Але лиш на хвилину. По короткій хвилі її видавнина владча, яка привела її сюди, в дикі нетри Африки, перемогла. Вона випростувалася і гордо відповіла: "Я відмовляюся це робити".

Люлімі нервово заворушився. Він не привик, щоб хто деречив його волі. Але по хвилі він теж успокоївся і по діявольськи усміхнувся. Поглянувши на привязаного леопарда, він вказав на нього пальцем і сказав: "Бачиш? Коли ти відмовишся робити те, що я прикажу, то я скажу жинцуні тебе на жир йому. Це буде цікаво, Калі Бвана, дуже цікаво".

Калі Бвана не боялася смерті навіть від пазурів леопарда. Вона навіть подумала собі в дусі: так, це кідець. Але рідночасно з тою гадкою нагадалися їй інші речі, важніші від її життя, задля яких вона прибула в далекі і жажливі сторони нетрів: коли вона помре, то не буде всилі виконати, то не буде в силі виконати.

Після короткої хвилі вагання вона відповіла гірко: "Я зроблю те, що прикажеш". Дикун вдоволено усміхнувся, думючи, що вона настрашлася смерті. Він почав далі продовжати розмову: "Мої люди нині зловили двох білих людей. Якраз їх мясом ми будемо жититися сьогодні на бенкеті, на якому тобі припада честь бути великою жрекинею".

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.
Дня 28 листопада помер у 44 році життя ІВАН ГИНДА, член тов. Дністер, від. 361 У. Н. Союзу в Нью-Йорку.
Покійний родився в селі Жеребки Шляхецького повіт Скалат.
Похорон відбудеться в вівторок, 1-го грудня, з дому жалоби, під ч. 913 Simon St., Bronx, N. Y.
Тов. Дністер взиває всіх членів прийти на похорон у годині 12:30 пополудні, щоб віддати покійному останню прислугу. В. П. П.
М. Болнар, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.
Дня 29-го листопада померла в 39-тій році життя МАРІЯ ІВАНОВИЧ, члениця від. 206 У. Н. Союзу в Вунсакет, Р. Ай.
Покійна родилася в селі Новосілка, повіт Скалат. Поширила мужа Юрія й трое дітей.
Похорон відбудеться в середу, дня 2-го грудня, в годині 9-тій раню.
Просимо всіх членів, котрі не працюють, прийти на похорон. В. П. П.
Н. Веуал, секр.

ВЗОРИ канва, нитки до шивання D. M. C. 1 стемповані риб. П'ять по каталогу 20.
UKRAINIAN BAZAAR,
97 Avenue A, New York, N. Y.

БОЛІ НІГ.
Рани на ногах, опухлі ноги, набрякати жили, болячі ноги, флегма (запалення жиля), напухла або боляча кінцівка чи кісточка і размазані ноги успішно лікують новими європейськими методами без операції.
Офісові години: щоденно від 2 до 8, в понеділки і четверги від 2 до 8.
L. A. ВЕНЛА
320 W. 86 St., New York City,
Близько Бродвею.
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ
ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ

СТІННИ КАЛЕНДАРІ
НА 1937 РІК
НАШЕ ВИИШЛИ З ДРУКУ.
Маємо на складі 10,000 різнородних Стінних Календарів на 1937 рік. Календарі як: "Hangars, Wall, Pocket, Day Book і Cut Outs". Чудові краєвиди, релігійні, діти, дівчата у різних позах і рідної величини.
Дня грошеня, бучерень і взагалі для тих, що купують, кля розподіляти:
100 календарів (Hangars) 15x20 з друком на календарі \$14.00 даної фірми
100 календарів без друку 12.00
50 календарів з друком 8.00
50 календарів без друку 7.00
25 календарів з друком 4.50
25 календарів без друку 3.50
Доляні календарі без друку 2.25
Один календар з персялкою 25
5 календарів з персялкою 1.00
Ласкаві замовлення посилайте на адресу:
UKRAINIAN BAZAAR,
97 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.
(near 6th Street)

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2545
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(near E. 188 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2882.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС "СВОБОДА".